

28.5.2013

reh/6

§ 50

Lausuntopyyntö suomenkielisen työväenopiston johtokunnalle arviointikertomuksesta 2012

HEL 2013-003863 T 00 03 00

Päätös

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta päätti esittelijän muutetun esityksen mukaisesti antaa seuraavan lausunnon, johon esittelijä valtuutettiin tekemään muutoksia kokouksessa saamiensa ohjeiden mukaisesti:

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta pyytää suomenkielisen työväenopiston toiminnasta lausuntoa neljään kohtaan: arviointikertomuksen kohdat 2.6, 4.1.1, 4.3.2 ja 4.7.3. Lausuntopyyntö ja arviointikertomus 2012 ovat esityslistan liitteinä.

Kohta 2.6.

: Tarkastuslautakunta toteaa, että

- kaupunginvaltuuston asettaman sitovan tavoitteen poikkeama tulee hyväksyttäväksi valtuustolla riippumatta siitä, mistä se aiheutuu.
- sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee kattaa kaupungin strategiaohjelman tavoitteet nykyistä laajemmin, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2010.
- hallintokuntien tulee asettaa aiempaa enemmän yhteisiä hallintokuntarajat ylittäviä sitovia toiminnallisia tavoitteita, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009.

Lausunto: Työväenopiston johtokunta on esittänyt valtuustolle hyväksyttäväksi tavoitteen poikkeamaa talousarvion 2012 osalta. Valtuusto myönsi ylitysoikeuden. Sitovana toiminnallisena tavoitteena on ollut opetustuntimäärä ja menot yhteensä. Opetustuntimäärä kuvaa työväenopiston antamaa kuntalaisiin kohdistuvaa palvelutehtävää ja sikäli se on toimintaa kuvaava tavoite. Työväenopistolla on menossa tavoitteiden ja niiden toteutumista kuvaavien mittarien kehittämistyö, joka luo pohjaa mittareiden uusimiselle. Uudet mittarit on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2014. Hallintokuntien rajat ylittäviä toiminnallisia tavoitteita kehitetään henkilöstö- ja sivistystoimen yhteistyöllä myös vuodeksi 2014 ja myös siitä eteenpäin. Sitoviksi tavoitteiksi niitä voidaan tehdä molemminpuolisella kumppanuudella.

Kohta 4.1.1

28.5.2013

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- lautakuntien ja johtokuntien tulee sitoutua talousarvioraamiin siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä.
- tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista.

Lausunto: Työväenopiston johtokunta on viraston esityksestä tehnyt päätöksen talousarviosta vuodelle 2012 siten, että talousarvio voitiin tehdä raamiin. Menosäästöjä haettiin ja saatiin mm. täyttämättä jätetyistä vakansseista, luopumalla yhdestä täysaikaisesti vuokratusta tilasta ja tiivistämällä muiden tilojen käyttöä vastaavasti.

Tuottavuustavoitteita ja niiden toteutumisen mittaamista on tarkoitus selkeyttää uuden organisaation myötä. Vastuutus eri prosessien hoidosta on uudessa organisaatiossa aiempaa selkeämmin järjestettävissä, koska uusi toimintamalli perustuu ydin- ja tukiprosessien määrittelyyn.

Kohta 4.3.2

Tarkastuslautakunta toteaa että

- henkilöstökeskuksen tulee selvittää, voidaanko muunkielisten oppisopimuskoulutusta ja rekrytointikoulutusta markkinoida laajemmin työnantajille ja maahanmuuttajille. Erityisesti tulee ottaa huomioon syrjäytymisvaarassa olevat nuoret miehet.
- henkilöstökeskuksen, opetusviraston ja työväenopistojen tulee varmistaa maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen riittävyys sekä kaupungin oman järjestämistä vastuun osalta että vaikuttaa jatkossakin valtion järjestämän työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen riittävyteen.
- henkilöstökeskuksen maahanmuutto-osaston tulee terävöittää maahanmuuttajaväestön työllisyystilanteeseen ja toimeentuloon kohdistuvaa seuranta siten, että määritellään vuosittain seurattavat mittarit.

Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että "Kaupungin tarjoamien suomen kielen opetustuntien määrä lisääntyi 10 prosenttia vuodesta 2009 vuoteen 2011. Täsmällisiä tietoja kysynnän ja tarjonnan kohtaavuudesta ei ollut saatavilla. Kaupungin kustantamaan S2-opetukseen (suomi toisena kielenä työväenopistoissa, aikuislukiossa ja ostopalveluna) pyrittiin rakentamaan yhtenäinen ilmoittautumisjärjestelmä, josta jonotilanne eri tasoilla olisi selvinnyt.

28.5.2013

reh/6

Tämä ei kuitenkaan onnistunut tietojärjestelmien yhteensovittamisen ongelmien vuoksi.

Maahanmuuttajien elinolojen ja palveluiden seurantaraportin mukaan työväenopistojen ja eräiden muiden tahojen järjestämää suomi toisena kielenä -opetusta on liian vähän, ja kurssit ovat usein täynnä. Aikuislukion opetuksen osalta opetusviraston arvio on, että syksyisin ilman paikkaa jää noin 100–150 hakenutta ja keväisin muutamia kymmeniä.

Osasyynä kaupungin järjestämien kurssien täyttymiseen on ollut se, että työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen taso ei ole ollut riittävä. Helsinki on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa pyrkinyt vaikuttamaan työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen määrään. Kun työvoimahallinto on lisännyt kielikoulutuksen tarjontaa, kaupunki on pystynyt paremmin profiloimaan kielikoulutusta työvoiman ulkopuolella oleville ja työllisille. Lisäksi aikuislukio ja työväenopistot ovat keskittyneet perustehtävänsä mukaiseen kielenopetukseen aiempaa selvemmin.

Uutena kielikoulutuksen muotona kaupunki aloitti keväällä 2011 leikkipuistoissa ja perhetaloissa maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutukset, joiden ideana on, että vanhemman opiskellessa lapsille järjestetään hoitoa ja ryhmätoimintaa. Ensimmäisissä koulutuksissa oli 86–88 opiskelijaa, ja syksyllä 2012 tarjonta laajeni 100 opiskelijaan. Syksyksi 2013 tarjonta laajenee kahdella uudella kurssilla, mutta silti tarjonta on vielä kysyntää pienempi.”

Lausunto: Työväenopistossa kehitetään mm. seuraavia maahanmuuttokoulutuksen osa-alueita:

- Työväenopiston maahanmuuttajien opetusohjelman uusiminen opetussuunnitelman perusteiden valmistelun yhteydessä.
- Opetustuntien määrän kasvu. Suomen kielen opetuksen tavoitetuntimäärä on vuodelle 2014 10 000 tuntia. Vuonna 2012 opetusta järjestettiin 8 349 tuntia. Kurseja järjestetään myös kesäaikaan.
- Vakanssitilanne. Syksyn 2013 aikana täytetään toinen vakinainen suomi toisena kielenä suunnittelijaopettajan toimi.
- Ilmoittautumisjärjestely. Maahanmuuttajat otetaan erityisryhmänä huomioon kurssi-ilmoittautumiskäytännöissä.
- Kehitetään ikäihmisten suomi toisena kielenä -kielen opetusta. Pyritään tavoittamaan myös nuoria maahanmuuttajamiehiä.

- Kehitetään maahanmuuttajien oman äidinkielen ja -kulttuurin opetusta.
- Vapaansivistystyön rooli maahanmuuttajien kouluttajana. Työväenopiston kohderyhmät maahanmuuttajakoulutuksessa ovat työvoiman ulkopuolella olevat väestöryhmät kuten ikäihmiset ja kotona lapsia hoitavat vanhemmat. Työväenopisto tarjoaa myös mahdollisuuden työssäkäyville opiskella suomea työajan ulkopuolella. Opisto toimii kantaväestön ja maahanmuuttajien kohtaamisen mahdollistajana ja maahanmuuttajia rohkaistaan osallistumaan muille opiston kursseille. Järjestetään myös erityisiä kursseja, joihin osallistuu sekä kantaväestöön kuuluvia että maahanmuuttajia.
- Osallistuminen kotivanhempikoulutuksen järjestämiseen.
- Opintosetelit. Maahanmuuttajat voivat hakea opintoseteleitä, joilla voi osallistua kursseille 10 euron maksulla.
- Työväenopisto yhdessä muiden pks-kuntien kansalaisopistojen kanssa laati kannanoton opetus- ja kulttuuriministeriölle koskien kansalaisopistojen erityisavustusta maahanmuuttajien koulutustakuuasiassa.

Kohta 4.7.3

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston tulee selvittää yhteistoiminnasta saatavat synergiaedut tilojen, kurssien ja koko toiminnan yhdistämisen osalta.

Lausunto: Johtokunta on antanut lausuntoja yllä olevasta asiasta eri vuosina. Esittelijä toteaa, että ruotsinkielisen kunnallisen työ- ja kansalaisopistotoiminnan yhdistämisen selvittämistä varten on asetettu pks-tasoinen työryhmä, jonka työ on kesken.

Helsingin suomen- ja ruotsinkielinen työväenopisto tekevät yhteistyötä sekä keskenään, muiden helsinkiläisten kansalaisopistojen kanssa sekä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2011 Helsingin talous- ja suunnittelukeskus sai valmiiksi selvityksen, jossa arvioitiin mm. työväenopiston ja arbiksen yhdistämisen etuja ja haittoja. Selvitys päättyi siihen, että yhdistäminen ei kannata erilaisen asiakasprofiilin vuoksi. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, virastot voivat asettaa työryhmän selvittämään aiempaa perusteellisemmin yhteistyön mahdollisuuksia.

28.5.2013

reh/6

Ehdotus Suomenkielisen työväenopiston johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta pyytää suomenkielisen työväenopiston toiminnasta lausuntoa neljään kohtaan: arviointikertomuksen kohdat 2.6, 4.1.1, 4.3.2 ja 4.7.3. Lausuntopyyntö ja arviointikertomus 2012 ovat esityslistan liitteinä.

Kohta 2.6.

: Tarkastuslautakunta toteaa, että

- kaupunginvaltuuston asettaman sitovan tavoitteen poikkeama tulee hyväksyttäväksi valtuustolla riippumatta siitä, mistä se aiheutuu.
- sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee kattaa kaupungin strategiaohjelman tavoitteet nykyistä laajemmin, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2010.
- hallintokuntien tulee asettaa aiempaa enemmän yhteisiä hallintokuntarajat ylittäviä sitovia toiminnallisia tavoitteita, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009.

Lausunto: Työväenopiston johtokunta on esittänyt valtuustolle hyväksyttäväksi tavoitteen poikkeamaa talousarvion 2012 osalta. Valtuusto myönsi ylitysoikeuden. Sitovana toiminnallisena tavoitteena on ollut opetustuntimäärä ja menot yhteensä. Opetustuntimäärä kuvaa työväenopiston antamaa kuntalaisiin kohdistuvaa palvelutehtävää ja sikäli se on toimintaa kuvaava tavoite. Työväenopistolla on menossa tavoitteiden ja niiden toteutumista kuvaavien mittarien kehittämistyö, joka luo pohjaa mittareiden uusimiselle. Uudet mittarit on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2014. Hallintokuntien rajat ylittäviä toiminnallisia tavoitteita kehitetään henkilöstö- ja sivistystoimen yhteistyöllä myös vuodeksi 2014 ja myös siitä eteenpäin. Sitoviksi tavoitteiksi niitä voidaan tehdä molemminpuolisella kumppanuudella.

Kohta 4.1.1

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- lautakuntien ja johtokuntien tulee sitoutua talousarvioraamiin siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä.
- tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista.

Lausunto: Työväenopiston johtokunta on viraston esityksestä tehnyt päätöksen talousarviosta vuodelle 2012 siten, että talousarvio voitiin tehdä raamiin. Menosäästöjä haettiin ja saatiin mm. täyttämättä jätetyistä vakansseista, luopumalla yhdestä täysaikaisesti vuokratusta tilasta ja tiivistämällä muiden tilojen käyttöä vastaavasti.

Tuottavuustavoitteita ja niiden toteutumisen mittaamista on tarkoitus selkeyttää uuden organisaation myötä. Vastuutus eri prosessien hoidosta on uudessa organisaatiossa aiempaa selkeämmin järjestettävissä, koska uusi toimintamalli perustuu ydin- ja tukiprosessien määrittelyyn.

Kohta 4.3.2

Tarkastuslautakunta toteaa että

- henkilöstökeskuksen tulee selvittää, voidaanko muunkielisten oppisopimuskoulutusta ja rekrytointikoulutusta markkinoida laajemmin työnantajille ja maahanmuuttajille. Erityisesti tulee ottaa huomioon syrjäytymisvaarassa olevat nuoret miehet.
- henkilöstökeskuksen, opetusviraston ja työväenopistojen tulee varmistaa maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen riittävyys sekä kaupungin oman järjestämistä vastuun osalta että vaikuttaa jatkossakin valtion järjestämän työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen riittävyyteen.
- henkilöstökeskuksen maahanmuutto-osaston tulee terävöittää maahanmuuttajaväestön työllisyystilanteeseen ja toimeentuloon kohdistuvaa seurantaa siten, että määritellään vuosittain seurattavat mittarit.

Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että "Kaupungin tarjoamien suomen kielen opetustuntien määrä lisääntyi 10 prosenttia vuodesta 2009 vuoteen 2011. Täsmällisiä tietoja kysynnän ja tarjonnan kohtaavuudesta ei ollut saatavilla. Kaupungin kustantamaan S2-opetukseen (suomi toisena kielenä työväenopistoissa, aikuislukiossa ja ostopalveluna) pyrittiin rakentamaan yhtenäinen ilmoittautumisjärjestelmä, josta jonotilanne eri tasoilla olisi selvinnyt. Tämä ei kuitenkaan onnistunut tietojärjestelmien yhteensovittamisen ongelmien vuoksi.

Maahanmuuttajien elinolojen ja palveluiden seurantaraportin mukaan työväenopistojen ja eräiden muiden tahojen järjestämää suomi toisena kielenä -opetusta on liian vähän, ja kurssit ovat usein täynnä. Aikuislukion opetuksen osalta opetusviraston arvio on, että syksyisin ilman paikkaa jää noin 100– 150 hakenutta ja keväisin muutamia kymmeniä.

Osasyynä kaupungin järjestämien kurssien täyttymiseen on ollut se, että työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen taso ei ole ollut riittävä. Helsinki on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa pyrkinyt vaikuttamaan työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen määrään. Kun työvoimahallinto on lisännyt kielikoulutuksen tarjontaa, kaupunki on pystynyt paremmin profiloimaan kielikoulutusta työvoiman ulkopuolella oleville ja työllisille. Lisäksi aikuislukio ja työväenopistot ovat keskittyneet perustehtävänsä mukaiseen kielenopetukseen aiempaa selvemmin.

Uutena kielikoulutuksen muotona kaupunki aloitti keväällä 2011 leikkipuistoissa ja perhetaloissa maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutukset, joiden ideana on, että vanhemman opiskellessa lapsille järjestetään hoitoa ja ryhmätoimintaa. Ensimmäisissä koulutuksissa oli 86–88 opiskelijaa, ja syksyllä 2012 tarjonta laajeni 100 opiskelijaan. Syksyksi 2013 tarjonta laajenee kahdella uudella kurssilla, mutta silti tarjonta on vielä kysyntää pienempi.”

Lausunto: Työväenopistossa kehitetään mm. seuraavia maahanmuuttokoulutuksen osa-alueita:

- Työväenopiston maahanmuuttajien opetusohjelman uusiminen opetussuunnitelman perusteiden valmistelun yhteydessä.
- Opetustuntien määrän kasvu. Suomen kielen opetuksen tavoitetuntimäärä on vuodelle 2014 10 000 tuntia. Vuonna 2012 opetusta järjestettiin 8 349 tuntia. Kursseja järjestetään myös kesäaikaan.
- Vakanssitilanne. Syksyn 2013 aikana täytetään toinen vakinainen suomi toisena kielenä suunnittelijaopettajan toimi.
- Ilmoittautumisjärjestely. Maahanmuuttajat otetaan erityisryhmänä huomioon kurssi-ilmoittautumiskäytännöissä.
- Kehitetään ikäihmisten suomi toisena kielenä -kielen opetusta. Pyritään tavoittamaan myös nuoria maahanmuuttajamiehiä.
- Kehitetään maahanmuuttajien oman äidinkielen ja -kulttuurin opetusta.
- Vapaansivistystyön rooli maahanmuuttajien kouluttajana. Työväenopiston kohderyhmät maahanmuuttajakoulutuksessa ovat työvoiman ulkopuolella olevat väestöryhmät kuten ikäihmiset ja kotona lapsia hoitavat vanhemmat. Työväenopisto tarjoaa myös mahdollisuuden työssäkäyville opiskella suomea työajan ulkopuolella. Opisto toimii kantaväestön ja maahanmuuttajien kohtaamisen mahdollistajana ja maahanmuuttajia rohkaistaan osallistumaan muille

opiston kursseille. Järjestetään myös erityisiä kursseja, joihin osallistuu sekä kantaväestöön kuuluvia että maahanmuuttajia.

- Osallistuminen kotivanhempikoulutuksen järjestämiseen.

- Opintosetelit. Maahanmuuttajat voivat hakea opistoseteleitä, joilla voi osallistua kursseille 10 euron maksulla.

- Työväenopisto yhdessä muiden pks-kuntien kansalaisopistojen kanssa laati kannanoton opetus- ja kulttuuriministeriölle koskien kansalaisopistojen erityisavustusta maahanmuuttajien koulutustakuuasiassa.

Kohta 4.7.3

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston tulee selvittää yhteistoiminnasta saatavat synergiaedut tilojen, kurssien ja koko toiminnan yhdistämisen osalta.

Lausunto: Johtokunta on antanut lausuntoja yllä olevasta asiasta eri vuosina. Esittelijä toteaa, että ruotsinkielisen kunnallisen työ- ja kansalaisopistotoiminnan yhdistämisen selvittämistä varten on asetettu pks-tasoinen työryhmä, jonka työ on kesken.

Helsingin suomen- ja ruotsinkielinen työväenopisto tekevät yhteistyötä sekä keskenään, muiden helsinkiläisten kansalaisopistojen kanssa sekä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2011 Helsingin talous- ja suunnittelukeskus sai valmiiksi selvityksen, jossa arvioitiin mm. työväenopiston ja arbiuksen yhdistämisen etuja ja haittoja. Selvitys päättyi siihen, että yhdistäminen ei kannata erilaisen asiakasprofiilin vuoksi. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, virastot voivat asettaa työryhmän selvittämään aiempaa perusteellisemmin yhteistyön mahdollisuuksia.

Esittelijä

rehtori
Taina Hannele Saarinen

Lisätiedot

Taina Hannele Saarinen, rehtori, puhelin: 310 88501
taina.h.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö.pdf](#)
- 2 [Arviointikertomus 2012 \(Talk hyväksynyt 17.4.2013 § 62\).pdf](#)

Päätösehdotus

Ehdotus Suomenkielisen työväenopiston johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta pyytää suomenkielisen työväenopiston toiminnasta lausuntoa neljään kohtaan: arviointikertomuksen kohdat 2.6, 4.1.1, 4.3.2 ja 4.7.3. Lausuntopyyntö ja arviointikertomus 2012 ovat esityslistan liitteinä.

Kohta 2.6.

: Tarkastuslautakunta toteaa, että

- kaupunginvaltuuston asettaman sitovan tavoitteen poikkeama tulee hyväksyttäväksi valtuustolla riippumatta siitä, mistä se aiheutuu.
- sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee kattaa kaupungin strategiaohjelman tavoitteet nykyistä laajemmin, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2010.
- hallintokuntien tulee asettaa aiempaa enemmän yhteisiä hallintokuntarajat ylittäviä sitovia toiminnallisia tavoitteita, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009.

Lausunto: Työväenopiston johtokunta on esittänyt valtuustolle hyväksyttäväksi tavoitteen poikkeamaa talousarvion 2012 osalta. Valtuusto myönsi ylitysoikeuden. Sitovana toiminnallisena tavoitteena on ollut opetustuntimäärä ja menot yhteensä. Opetustuntimäärä kuvaa työväenopiston antamaa kuntalaisiin kohdistuvaa palvelutehtävää ja sikäli se on toimintaa kuvaava tavoite. Työväenopistolla on menossa tavoitteiden ja niiden toteutumista kuvaavien mittarien kehittämistyö, joka luo pohjaa mittareiden uusimiselle. Uudet mittarit on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2014. Hallintokuntien rajat ylittäviä toiminnallisia tavoitteita kehitetään henkilöstö- ja sivistystoimen yhteistyöllä myös vuodeksi 2014 ja myös siitä eteenpäin. Sitoviksi tavoitteiksi niitä voidaan tehdä molemminpuolisella kumppanuudella.

Kohta 4.1.1

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- lautakuntien ja johtokuntien tulee sitoutua talousarvioraamiin siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä.
- tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista.

Lausunto: Työväenopiston johtokunta on viraston esityksestä tehnyt päätöksen talousarviosta vuodelle 2012 siten, että talousarvio voitiin tehdä raamiin. Menosäästöjä haettiin ja saatiin mm. täyttämättä jätetyistä vakansseista, luopumalla yhdestä täysaikaisesti vuokratusta tilasta ja tiivistämällä muiden tilojen käyttöä vastaavasti.

Tuottavuustavoitteita ja niiden toteutumisen mittaamista on tarkoitus selkeyttää uuden organisaation myötä. Vastuutus eri prosessien hoidosta on uudessa organisaatiossa aiempaa selkeämmin järjestettävissä, koska uusi toimintamalli perustuu ydin- ja tukiprosessien määrittelyyn.

Kohta 4.3.2

Tarkastuslautakunta toteaa että

- henkilöstökeskuksen tulee selvittää, voidaanko muunkielisten oppisopimuskoulutusta ja rekrytointikoulutusta markkinoida laajemmin työnantajille ja maahanmuuttajille. Erityisesti tulee ottaa huomioon syrjäytymisvaarassa olevat nuoret miehet.
- henkilöstökeskuksen, opetusviraston ja työväenopistojen tulee varmistaa maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen riittävyys sekä kaupungin oman järjestämistä vastuun osalta että vaikuttaa jatkossakin valtion järjestämän työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen riittävyyteen.
- henkilöstökeskuksen maahanmuutto-osaston tulee terävöittää maahanmuuttajaväestön työllisyystilanteeseen ja toimeentuloon kohdistuvaa seurantaa siten, että määritellään vuosittain seurattavat mittarit.

Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että "Kaupungin tarjoamien suomen kielen opetustuntien määrä lisääntyi 10 prosenttia vuodesta 2009 vuoteen 2011. Täsmällisiä tietoja kysynnän ja tarjonnan kohtaavuudesta ei ollut saatavilla. Kaupungin kustantamaan S2-opetukseen (suomi toisena kielenä työväenopistoissa, aikuislukiossa ja ostopalveluna) pyrittiin rakentamaan yhtenäinen ilmoittautumisjärjestelmä, josta jonotilanne eri tasoilla olisi selvinnyt. Tämä ei kuitenkaan onnistunut tietojärjestelmien yhteensovittamisen ongelmien vuoksi.

Maahanmuuttajien elinolojen ja palveluiden seurantaraportin mukaan työväenopistojen ja eräiden muiden tahojen järjestämää suomi toisena kielenä -opetusta on liian vähän, ja kurssit ovat usein täynnä. Aikuislukion opetuksen osalta opetusviraston arvio on, että syksyisin ilman paikkaa jää noin 100– 150 hakenutta ja keväisin muutamia kymmeniä.

Osasyynä kaupungin järjestämien kurssien täyttymiseen on ollut se, että työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen taso ei ole ollut riittävä. Helsinki on yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa pyrkinyt vaikuttamaan työvoimapolitiittisen kielikoulutuksen määrään. Kun työvoimahallinto on lisännyt kielikoulutuksen tarjontaa, kaupunki on pystynyt paremmin profiloimaan kielikoulutusta työvoiman ulkopuolella oleville ja työllisille. Lisäksi aikuislukio ja työväenopistot ovat keskittyneet perustehtävänsä mukaiseen kielenopetukseen aiempaa selvemmin.

Uutena kielikoulutuksen muotona kaupunki aloitti keväällä 2011 leikkipuistoissa ja perhetaloissa maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutukset, joiden ideana on, että vanhemman opiskellessa lapsille järjestetään hoitoa ja ryhmätoimintaa. Ensimmäisissä koulutuksissa oli 86–88 opiskelijaa, ja syksyllä 2012 tarjonta laajeni 100 opiskelijaan. Syksyksi 2013 tarjonta laajenee kahdella uudella kurssilla, mutta silti tarjonta on vielä kysyntää pienempi.”

Lausunto: Työväenopistossa kehitetään mm. seuraavia maahanmuuttokoulutuksen osa-alueita:

- Työväenopiston maahanmuuttajien opetusohjelman uusiminen opetussuunnitelman perusteiden valmistelun yhteydessä.
- Opetustuntien määrän kasvu. Suomen kielen opetuksen tavoitetuntimäärä on vuodelle 2014 10 000 tuntia. Vuonna 2012 opetusta järjestettiin 8 349 tuntia. Kursseja järjestetään myös kesäaikaan.
- Vakanssitilanne. Syksyn 2013 aikana täytetään toinen vakinainen suomi toisena kielenä suunnittelijaopettajan toimi.
- Ilmoittautumisjärjestely. Maahanmuuttajat otetaan erityisryhmänä huomioon kurssi-ilmoittautumiskäytännöissä.
- Kehitetään ikäihmisten suomi toisena kielenä -kielen opetusta. Pyritään tavoittamaan myös nuoria maahanmuuttajamiehiä.
- Kehitetään maahanmuuttajien oman äidinkielen ja -kulttuurin opetusta.
- Vapaansivistystyön rooli maahanmuuttajien kouluttajana. Työväenopiston kohderyhmät maahanmuuttajakoulutuksessa ovat työvoiman ulkopuolella olevat väestöryhmät kuten ikäihmiset ja kotona lapsia hoitavat vanhemmat. Työväenopisto tarjoaa myös mahdollisuuden työssäkäyville opiskella suomea työajan ulkopuolella. Opisto toimii kantaväestön ja maahanmuuttajien kohtaamisen mahdollistajana ja maahanmuuttajia rohkaistaan osallistumaan muille

opiston kursseille. Järjestetään myös erityisiä kursseja, joihin osallistuu sekä kantaväestöön kuuluvia että maahanmuuttajia.

- Osallistuminen kotivanhempikoulutuksen järjestämiseen.

- Opintosetelit. Maahanmuuttajat voivat hakea opistoseteleitä, joilla voi osallistua kursseille 10 euron maksulla.

- Työväenopisto yhdessä muiden pks-kuntien kansalaisopistojen kanssa laati kannanoton opetus- ja kulttuuriministeriölle koskien kansalaisopistojen erityisavustusta maahanmuuttajien koulutustakuuasiassa.

Kohta 4.7.3

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston tulee selvittää yhteistoiminnasta saatavat synergiaedut tilojen, kurssien ja koko toiminnan yhdistämisen osalta.

Lausunto: Johtokunta on antanut lausuntoja yllä olevasta asiasta eri vuosina. Esittelijä toteaa, että ruotsinkielisen kunnallisen työ- ja kansalaisopistotoiminnan yhdistämisen selvittämistä varten on asetettu pks-tasoinen työryhmä, jonka työ on kesken.

Helsingin suomen- ja ruotsinkielinen työväenopisto tekevät yhteistyötä sekä keskenään, muiden helsinkiläisten kansalaisopistojen kanssa sekä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2011 Helsingin talous- ja suunnittelukeskus sai valmiiksi selvityksen, jossa arvioitiin mm. työväenopiston ja arbiuksen yhdistämisen etuja ja haittoja. Selvitys päätyi siihen, että yhdistäminen ei kannata erilaisen asiakasprofiilin vuoksi. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, virastot voivat asettaa työryhmän selvittämään aiempaa perusteellisemmin yhteistyön mahdollisuuksia.

Esittelijä

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta pyytää 22.5.2013 mennessä suomenkielisen työväenopiston johtokunnalta lausuntoa kertomuksen kohdista 2.6, 4.1.1, 4.3.2 ja 4.7.3.

Lausunto pyydetään osoittamaan tarkastuslautakunnalle. Tarkastusvirastolle on ilmoitettu asian olevan käsittelyssä 28.5.2013 johtokunnassa.

Esittelijä

rehtori

28.5.2013

reh/6

Taina Hannele Saarinen

Lisätiedot

Taina Hannele Saarinen, rehtori, puhelin: 310 88501
taina.h.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö.pdf](#)
- 2 [Arviointikertomus 2012 \(Talk hyväksynyt 17.4.2013 § 62\).pdf](#)

Tiedoksi

Tarkastuslautakunta

Päätöshistoria

[Tarkastuslautakunta 10.04.2013 § 57](#)